

TURUN YLIOPISTO

Biolääketieteen laitos/Farmakologia, Lääketieteellinen tiedekunta

RAJASILTA, OLLI: Opioidisalpaaja naloksonin annostelu nenäsuihkeena: Farmakologia ja kliiniset käyttömahdollisuudet

Syventävien opintojen kirjallinen työ, 23 sivua

Farmakologia

Huhtikuu 2018

Addiktiosairaudet ovat merkittävä taustatekijä elämäntavoista johtuvissa sairauksissa, kuten tupakoinnin, alkoholin ja huumausaineiden käytön sekä lihavuuden aiheuttamissa haitoissa. Keskeisessä asemassa riippuvuuden kehittymisen kannalta on palkintojärjestelmän normaalin tasapainon häiriintyminen palkitsevan toiminnan toistuvan harjoittamisen seurauksena. Tärkeimpinä palkintojärjestelmän välittäjäaineina pidetään dopamiinia sekä endogeenisiä opioideja, joiden toimintaan vaikuttamalla voidaan vähentää ärsykkeistä saatavaa palkitsevuutta, himon kokemista sekä assosiativisiin palkitseviin vihjeisiin reagoimista pidemmällä aikavälillä. Ärsykkeen palkitsevuuden vähentäminen voi muuttaa addiktiosairauden kulkua, hidastaa tai estää riippuvuuden kehittymistä. Tällä hetkellä käytössä olevien riippuvuuksien lääkinnällisten hoitomuotojen käyttöä rajoittavat pääasiassa potilaiden puutteellinen sitoutuminen hoitoon sekä lääkeaineiden aiheuttamat haittavaikutukset. Nenän limakalvoille annosteltavan naloksonin etuna muihin, suun kautta annosteltaviin opioidireseptorien salpaajiin eli opioidiantagonisteihin verrattuna on sen dynaaminen farmakokineettinen profiili. Nopean imeytymisen ja vaikutuksen lyhyen keston ansiosta intranasaalinen naloksoni mahdollistaa annostelun vain tarvittaessa, vähentäen siten jatkuvasta opioidireseptorien salpauksesta johtuvia haittavaikutuksia.

Näiden syventävien opintojen tarkoituksena oli tuottaa uutta tietoa nenän limakalvoille annosteltavan opioidireseptorisalpaaja naloksonin suihkemuotoisen valmisteen farmakokinetiikasta ja-dynamiikasta sekä selvittää sen soveltuvuutta erityisesti uhkapeliaddiktion hoidossa. Tässä kirjallisessa tutkielmassa esitellään olemassa olevaa tutkimustietoa intranasaalisen naloksonin farmakokinetiikasta sekä addiktiosairauksien neurobiologiasta. Lopuksi käsitellään naloksonin terapeutista käyttöä addiktiosairauksien hoidossa.

Avainsanat: Naloksoni, addiktiosairaudet, riippuvuus, farmakokinetiikka, farmakologia